

2013.05.21 - tisztatáj

Kompánia Színházi Társulat: *Elfeledett ének* című előadása a szegedi Zsinagógában a MASZK Tavaszi programsorozata keretein belül május 17-én.

Kép, hang, ritmus. Röviden így lehetne összefoglalni a Kompánia Színházi Társulat Goda Gábor rendezte előadását. Az eső pedig csak ráerősített minderre. Egyik legszebb pillanata volt az előadásnak, mikor az egyik szereplő fájdalmával összecsengett az ég hangja. Az előadás vezérfonalát az ötletek adták, ezek ugyan néhol kissé túl éles váltással következtek egymás után, mintha egymás mellett lévő lakásokba pillanthatna be a néző. A főmotívum, ahogyan a cím és a színlap is utal rá, az emlékezés és felejtés furcsa egymásba játszása volt. Inkább az elengedés volt erősebb. Már a vidám kezdőkép után felvillant az öregség, a szereplők arcuk elé tartották a saját tételezett öregkori arcuk grafikáit. Azonban – ahogyan azt a témától várni lehetne –, szerencsére nem egy komor hangulatú esten vehettek részt a szegedi Zsinagógába látogatók. Rengeteg humor keveredett mindebbe, aminek része – és talán a legjobb kifejeződése is – a szereplők karikírozott, színes és egyben változatos megjelenítése. Némelyik szereplő ruhája igen közel állt a mindennapokhoz, míg másoké a színház, a pantomim világát idézték.

Ez a sokféleség nem csak a jelmezeken belül volt jelen, hanem a használt technikákban is. Az élőzene, a hangok, szavak ritmikus ismétlődésén kívül a rádióbejátszásokkal gazdagított térben a tánc nyelvén is megszólalt az előadás. A hatalmas vetítőlámpáról nem is szólva, amely a színpad felé volt leeresztve egy adott pillanatban, és az éppen zajló cselekményt mutatták meg rajta közelebbről. A meztelen lány testén végigúszó papírhajók útjának ily módon követése rendkívül egyedi és kifejező volt. Az ősi hithez kapcsolta a halál, az elengedés képét, ahogyan az ezt megelőző jelenetben a nézők feje felé „úsztatott” mécsesek is egy másfajta búcsúzást fejeztek ki. Aztán rögtön kontrasztba került a mai, társadalmilag elfogadott halotti tor világával. Humorforrássá vált mindez. Valahol ez így is van rendjén. Az emlékezés vidámsága és szomorúsága összetartozik. Azonban a sok egyéb motívum, ami feltűnt: a születésnap és a nyitott koporsó még komplexebbé és groteszkebbé teszi az összképet.

Ami azonban megtörte az előadás dinamikáját, és néhol inkább öncélúnak tűnt – bár a közönség hálás volt érte –, a keresztretjvényt fejtő nő figurája, illetve a kreatív szín- és hangulatváltást eredményező, mégis kikököntöző marokkózás az addig a többieket vezénylő meztelen nő testén.

A képi és hangji megjelenítési forma mellett nagy hangsúlyt fektettek az alkotók az elidegenítésre. Egyik szereplővel sem tudott azonosulni a néző, maximum pillanatokra, majd mindig jött egy gesztus, hang, vagy párhuzamosan zajló cselekmény, ami megtörte ezt. A legradikálisabb esete ennek az aspektusnak a báb, és neki a távolról megszólaló elembertelenített hangja. Két fontos pillanatban tűnik fel a színen, a halál konkrét motívumait előzi meg, mint az anyaméhhez, és egyben a veszteséghez, halálhoz, vagy a feneketlen kúthoz tartozó tehetetlen figura, illetve a legvégén, mint egy konklúzió áll a nézők elé mondva: „Valaki?”. Annak ellenére, hogy ez a báb volt az egyetlen olyan figura az előadásban, aki nem lélegzett, számomra ő volt a legszimpatikusabb. A szerepeltetése össze is foglalta a világunkat, az emberek társadalmilag kifejtett bábéletét.

Sarkítva ugyan, ide köthető a szereplők mögött megjelenő jókora zsinórok használata is, amelyekkel ezt az előbb emlegetett bábót mozgatták. Ez által – a kezdeti merev tekintet is erre erősít rá – , a szereplők is bábbá válnak az üvegfelülettel borított raklapokon.

Összességében az előadás nyelvére a fragmentáltság jellemző (és itt nem csak az akusztikus dimenzióra gondolok), ami lehetővé teszi a különböző motívumok, metaforák egymásba játszását, és a hirtelen színváltásokat. A technikai kivitelezést a végletekig feszítik, nagyon figyelnek minden részletre, érte ezalatt az eddig még nem emlegetett fénytechnikát és mozgást, valamint a táncot. A színlapon olvasható rítus inkább az ismétlődésben, például az elején folyton megismételt táncmozdulatokban, vagy a társadalmi viselkedésmódokban érhető tetten. Az előadás érdekes és nem mindennapi élményt nyújt a nézőnek, a felejtés, emlékezés problémáját körüljárva, tele egyedi ötletekkel.

Vagdalt Krisztina

Fotók: *MASZK egyesület, Révész Róbert*